

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาคำสอนวิปัสสนาภาวนาแก่ชาวต่างชาติ: เฉพาะกรณีกองวิปัสสนาธุระ
คณะ ๕ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย : พระเอกราช ปุณณธมโม (ชำนาญไพร)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (วิปัสสนาภาวนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระเทพสุวรนเมธี, ดร., ป.ธ.๘, พธ.บ. (ปรัชญา), ศศ.ม. (ภาษาสันสกฤต),
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

: ผศ.ดร. ณ์ทีร์ ศรีดี, ป.ธ.๙, พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ), ศศ.ม. (จริยศาสตร์ศึกษา),
Ph.D. (Philosophy and Religion)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ เพื่อศึกษาหลักปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของกองวิปัสสนาธุระ คณะ ๕ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เพื่อศึกษาคำสอนวิปัสสนาภาวนาแก่ชาวต่างชาติ:เฉพาะกรณีกองวิปัสสนาธุระ คณะ ๕ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และ คัมภีร์ปกรณ์วิเสส วิสุทธิมรรค เรียบเรียง บรรยาย และตรวจสอบเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการศึกษาพบว่า หลักการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา คือ การพัฒนาปัญญาเพื่อให้เกิด ญาณหยั่งรู้รูปรูปตามความเป็นจริง โดยวิธีปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐานสูตร ได้แก่ การมีสติเข้าไปตั้งมั่นในกายเรียกกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน การมีสติตั้งมั่นในเวทนาเรียกว่าเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน การมีสติตั้งมั่นในจิตเรียกว่าจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และ การมีสติเข้าไปตั้งมั่นในธรรมเรียกว่าธมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน

สภาพปัจจุบันของกองการวิปัสสนาธุระ คณะ ๕ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร มีพระครูวิมลธรรมรังสี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เป็นผู้อำนวยการหลักสูตรที่สอนแบ่งเป็นสองส่วนคือ ๑.หลักสูตรผู้ปฏิบัติชาวไทย ๒. หลักสูตรสำหรับชาวต่างชาติ

คำสอนวิปัสสนาภาวนาแก่ชาวต่างชาติเฉพาะกรณีกองวิปัสสนาธุระ คณะ ๕ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร เป็นการสอนวิปัสสนาภาวนาแบบวิปัสสนายานิกะคือหลักวิปัสสนาล้วนๆไม่มีสมถะหรือองค์ฌานเจือปน โดยอาศัยตามนัยพระโสภณะ (มหาสียาตอ) ผู้เรียบเรียงคัมภีร์จากสติปัฏฐานสูตร มีการแสดงธรรมและการสอบถามโยคีผู้ปฏิบัติเพื่อปรับอินทรีย์ให้สมดุลในการพัฒนาให้เข้าถึงสภาวะธรรมนำสู่การพ้นทุกข์